KUVAT: HS ARKISTO

KAIKKIEN AIKOJEN KISAT

JOUNI K. KEMPPAINEN, ANSSI MIETTINEN, JOANNA PALMÉN

Suomalaiselle hiihtoväelle Lahden MM-kisoista 2001 tuli unohtumattomat. Tapahtumissa mukana olleet muistelevat nyt kisatunnelmia avajaispäivästä ratkaisevaan tiedotustilaisuuteen asti.

Suomalaishiihtäjien kisat alkoivat loistavasti kunnes kuuden urheilijan dopingkäry pilasi juhlat.

Torstai 15. helmikuuta

Avajaisten alkuun on vielä vartti, ja **Emma Åman** katselee Lahden suurmäen alastulorinteen kummulta alas mäkimonttuun. Vasta nyt tilaisuuden juhlavuus sävyttää kunnolla. Kaikki näyttää niin hienolta, että Emmaa melkein itkettää. Niin paljon ihmisiä! Ja kaikki nuo valot ja lavasteet!

Parin kuukauden ajan Emma on jotenkin onnistunut ajattelemaan, että Lahden MM-hiihtojen avajaiset ovat vain keikka muiden joukossa. Hän on vasta 13-vuotias, mutta ehtinyt jo tanssia tosi monissa tanssikoulun tilaisuuksissa. Tänään jännitys on nousseet hiljalleen, ja kiirettä on pitänyt. Kun 70 tanssijalle pitää maalata ilvesnaama, se ei tapahdu hetkessä.

Tanssiryhmä on puettu ilveksiksi sen takia, että Lahden kisojen maskotti on Harri-ilves. Nimensä maskotti on saanut suomalaisen maastohiihdon ikonin **Harri Kirvesniemen** mukaan.

Musiikki alkaa soida. Seitsemänkymmentä pikku ilvestä lähtee kierimään ja pyörimään mäkeä alas. Emma heittää muutaman kuperkeikan, ja kun hän tupsahtaa tasamaalle, pää on hieman pyörällä.

Esityksen nimi on *Sisun synty*, ja se mukailee **Mauri Kunnaksen** *Koirien Kalevalaa*. Loppulaulun aikana kaikki tanssijat keräänty vät pääparin ympärille riehakkaaseen tanssiin.

Avajaisten loppuhuipennus alkaa Finlandia-hymnillä. Sitä laulaa 2 001 lasta ja nuorta, ja ylhäältä katsottuna he muodostavat siniristilipun. Ja sitten, hymnin viimeisten tahtien aikana, hyppyrimäki syttyy liekkeihin kuin valtava soihtu. 250 kiloa ruutia ja 350 litraa palogeeliä saavat liekit kurkottamaan 150 metrin korkeuteen.

Sitten avajaiset ovat ohi, ja tanssijat palaavat pukuhuoneeseen. Ahdasta on, mutta kaikki ovat innoissaan ja iloisia. Esitys meni hienosti! Virheitä ei tullut!

Kotimatkalla Järvenpäähän Emma huomaa, että hän on kokonaan unohtanut syödä eväänsä. Repun pohjalla alimmaisena on termospullollinen kaakaota ja muutama nahistunut voileipä, joiden päällä on juustoa ja suolakurkkua. Päivä on ollut niin hieno, ettei Emmaa hirveästi harmita, vaikka kaakaota roiskahtaa lompakon päälle.

Emma on jo kotona, kun lääkintäeversti luutnantti **Matti Lehesjoki** käynnistää autonsa Lahdessa. Hänen on määrä kuljettaa avauspäivän dopingnäytteet Helsinkiin, Yhtyneiden Laboratorioiden tutkittavaksi. Sinetöidyssä laukussa on 12 näytettä sinetöidyissä lieriöissään. Aiemmin päivällä on hiihdetty sekä naisten että miesten 15 kilometriä. Molemmista testiin joutuivat neljä parasta ja kaksi arvalla valittua.

Naisten kilpailussa **Kaisa Varis** otti pronssia. Miesten kisassa **Jari Isometsä** oli harmittavasti neljäs.

Lauantai 17. helmikuuta

Aamuyhdeksältä lääkintäeversti **Heikki Laapio** on juuri lähdössä kotoaan Valkealasta kohti Lahtea, kun puhelin soi. Kisojen virallisen dopingtestausryhmän lääkärillä on tiedossa kiireinen lauantaipäivä, mutta tämä puhelu on tärkeä. Se tulee Helsingistä Yhtyneistä Laboratorioista, ja asia on lyhyt. Torstaina otettu näyte numero 228743 on osoittautunut positiiviseksi.

Puhelun jälkeen Laapio kaivaa esiin testauspöytäkirjan. Laboratoriossa käsitellään nimettömiä näytteitä, siellä tiedetään vain numerot. Laapion hallussa olevasta testauspöytäkirjasta löytyvät myös nimet.

Laapio juoksuttaa sormeaan pitkin numerolistaa. 2–2–8–7–4–3, siinä! Ja nimi, se on tuttu.

Vaikka numeron tarkistaa kuinka monta kertaa tahansa, tulos ei muutu. Näytteen numero 228743 on antanut Jari Isometsä.

Laapio on kokenut dopingtestaaja, eikä positiivinen testitulos sinänsä yllätä. Mutta silti, kotikisat ja suomalainen huippuhiihtäjä. Se on melkoinen paukku.

Laapio kävelee ulos, käynnistää auton ja ajattelee: minä olen ensimmäinen, joka tietää, että Jari Isometsä on jäänyt kiinni.

Lahteen saavuttuaan Laapio marssii suoraan kisojen norjalaisen dopingtestien ylivalvojan **Inggard Lereimin** puheille ja välittää viestin. Lereim ottaa tiedon vastaan tyynesti ja asiallisesti.

Lauantain kisaohjelmassa on miesten takaa-ajokisa. Ensin hiihdetään kymmenen kilometriä perinteisellä ja sitten kymmenen kilometriä vapaalla tyylillä. Ensimmäinen osuus starttaa kello 11, ja se päättyy suomalaisittain loistavasti. **Mika Myllylä** on ensimmäinen ja Jari Isometsä kolmas.

Iltapäivällä hiihdetään toinen osuus. Mika Myllylä ei yllättäen lähdekään takaa-ajohiihdon toiselle osuudelle. **Janne Immonen** lähtee matkaan, mutta kisa jää kesken. Sauva katkeaa.

Mutta Jari Isometsä, ikuinen nelonen, hiihtää hopeaa.

Laapio ei osallistu yleiseen riemuun, vaan ihmettelee itsekseen, miksi Suomen joukkueen johto antoi Isometsän huudattaa kansaa, vaikka heille oli tiedotettu kärystä.

On jo ilta, kun Isometsä saapuu antamaan uutta dopingnäytettä. Päävalmentaja **Kari-Pekka Kyrö** odottaa Isometsää dopingtestitilojen edessä. Kyrö pyytää Isometsän sivummalle. Laapio seuraa lasioven läpi kahden vakavan miehen keskustelua. Sanoja ei kuulu, mutta keskustelun sisällön hän osaa arvata: käry kävi.

Pian paikalle saapuu muitakin maajoukkueen johtohenkilöitä. Laapio kiinnittää huomiota siihen, että kaiken hälinän keskellä Isometsä on ainoa, joka pysyy rauhallisena. Kyrö ja muut ovat sen sijaan selvästi poissa tolaltaan. Laapiosta tuntuu jopa siltä, että heidän on vaikea ymmärtää, mitä heille sanotaan.

Ajatuksissaan Laapiokin on. Hän ajaa kotimatkalla ylinopeutta poliisin tutkaan.

Sunnuntai 18. helmikuuta

Timo Seppälä saa nukkua pitkään.

Talviloma on alkamassa, ja luvassa on mökkeilyä Kymenlaaksossa: lepoa, ulkoilua ja tietenkin hiihdon MM-kisoista nautiskelua television ääressä.

Edellisiltana teksti-tv:ssä oli kuitenkin kerrottu, että Jari Isometsän dopingnäytteessä on epäselvyyttä. Antidopingtoimikunnan valvontaryhmän puheenjohtajana Seppälällä on kiusallinen aavistus, että tapaus saattaa sotkea lomasuunnitelmia.

Seppälä syö aamiaisen ja lukee myös lehdestä, että Isometsän A-näytteessä on "ongelma" ja B-näytteen tulosta odotellaan.

Kun aamupäivällä tulee tieto, että Isometsä pitää iltapäivällä tiedotustilaisuuden, puhelin soi, tietysti. Seppälää pyydetään Yleisradion studioon seuraamaan ja kommentoimaan tilaisuutta. Sen jälkeen puhelin soi vähän väliä. Toimittajat ja urheilujohtajat kyselevät Seppälältä hydroksietyyliterkkelyksestä eli hes-nimisestä aineesta ja siitä, tietääkö Seppälä, että Isometsän näytteestä on löytynyt juuri sitä.

Parasta valmistautua, Seppälä ajattelee. Hän vetäisee pusakan päällensä ja hyppää autoon. Ennen tv-esitystä ehtii kävästä työpaikalla Kansanteveyslaitoksella. Työhuoneessaan hän sytyttää savukkeen ja etsii internetistä tuoreita kansainvälisiä tutkimuksia plasmanlaajentajista. Ne parantavat suorituskykyä pumppaamalla verta pienimpiinkin suoniin. Happea siis kuljetuu tehokkaammin lihaksiin. Ja tietysti plasmanlaajentajat laskevat veriarvoja, jos niitä on nostettu esimerkiksi epo-hormonilla. Plasmanlaajentajille näyttää myös olevan ominaista se, että ne näkyvät oikullisesti testeissä. Toisinaan niiden käyttö pystytään jäljittämään vielä pitkänkin ajan jälkeen.

On hyvä olla vähän aina toimittajia edellä, Seppälä ajattelee.

Kun hän pääsee Pasilaan, Ylen uutisstudiossa on jo sähinää. Tiedotustilaisuuden on määrä alkaa kello 17.

Seppälä seuraa kuvaruudusta, kuinka

SANOJA EI KUULU, MUTTA SISÄLLÖN ARVAA: KÄRY KÄVI.

Isometsä perustelee tekoaan korkeilla veriarvoillaan. Isometsä on rauhallinen, välillä jopa hymyilee. Hän selittää, että aineen antaja on hiihtoliiton ulkopuolinen henkilö. Kukaan joukkueessa ei hänen mukaansa tiennyt asiasta, ei edes henkilökohtainen valmentaja **Harri Kirvesniemi**.

Ja se aine on Hemohes-niminen plasmanlaajentaja.

Tiedotustilaisuus päättyy, ja Seppälälle on selvää, ettei asia jää tähän. Niin monta kysymystä jäi avoimeksi. Hemohes on aine, jota pannaan suoraan suoneen. Kuka antoi ainetta Isometsälle? Missä antoi? Kuka tästä tiesi, ja antoiko sama henkilö ainetta myös muille suomalaishiihtäjille?

Lähetys päättyy, Seppälä avaa puhelimensa. Puhelin soi nyt taukoamatta, ja viestejä tulee solkenaan. Kaikki haluavat kommentteja. Ruokaa ei saa, eikä tupakalle ehdi.

Turkulaisen opiskelijan tekstiviesti pääsee kuitenkin läpi. Siinä lukee: Hemohes ei ole ADT:n kiellettyjen aineiden listalla.

Joku kaheli, Seppälä ajattelee.

Kahdeksan aikaan Seppälän puhelin soittaa Rossinin reipasta *Wilhelm Tell* -alkusoittoa. Se soittoääni on varattu ADT:stä tuleville puheluille. Seppälällä on tapana vitsailla, että aina kun Wilhelm Tell soi, on oltava valmiina taistoon.

Soittaja on testauspäällikkö **Teuvo Valtanen**. Hän vahvistaa, ettei Hemohes ole merkitty kielletyksi aineeksi ADT:n suomenkielisessä vihkosessa.

Seppälä on kauhuissaan. Hän pyytää Yleisradion väeltä pääsyä tietokoneelle, jossa on nettiyhteys. Sellainen löytyy, ja Seppälä tarkistaa ADT:n nettisivun. Ja totta se on: ei Hemohesiä eikä muitakaan plasmanlaajentajia ole merkitty kielletyiksi aineiksi. Ja Seppälä tietää, että virhettä ei ole voinut tehdä kukaan muu kuin hän itse.

Seppälä kiroilee antaumuksellisesti, mutta kiittää onneaan siitä, ettei Jari Isometsä ollut huomannut virhettä. Isometsä myönsi tiedotustilaisuudessa, että tiesi Hemohesin kielletyksi aineeksi. Onneksi sentään koko menetelmä, eli plasmanlaajentajat, on merkitty vihkosessa kielletyksi.

Kun Seppälä menee ulos Nelosen uutisten haastatteluun, hän saa tilaisuuden imaista pari savuketta ja miettiä. Seppälä ei paljasta Neloselle ADT:n vihkosessa olevaa virhettä, mutta palatessaan Yleisradion studiolle hän päättää, että on paras kertoa virheestä heti. Pääuutislähetyksen alkuun on kymmenen minuuttia.

Uutisankkuri **Kari Toivonen** innostuu ja kutsuu koko toimituksen koolle. Seppälä ja Toivonen suunnittelevat yhdessä kysymykset lähetystä varten.

Antidopingtoimikunnan virhe on lähetyksen ykkösaihe.

↳

Jari Isometsä kertoi sunnuntain tiedotustilaisuudessa toimineensa yksin.

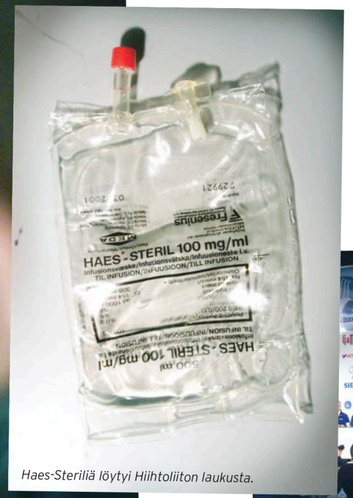

Haes-Steriliä löytyi Hiihtoliiton laukusta.

Jari Isometsä toi tiedotustilaisuuteen myös vaimonsa Johannan.

Hiihtoliiton puheenjohtaja Paavo M. Petäjä oli kisojen aikana suosittu haastateltava.

Myöhäisuutisten jälkeen Seppälä pääsee vihdoin lähtemään kotiin. Koko automatkan hän puhuu puhelimessa ja on kotona vasta puolelta öin. Nyt on selvää, että lomasuunnitelmat menevät myttyyn. On aikainen herätys edessä, aamutelevisio odottaa.

Kuinka ironista onkaan se, että Isometsä oli käyttänyt juuri sitä plasmanlaajentajaa, joka näkyy testissä, Seppälä miettii. Esimerkiksi albumiini ja dekstraani ovat melkein yhtä tehokkaita, mutta niistä ei jää kiinni. Joku ei ole uskonut ennen kisoja julkaistua uutista, että Hemohesille on toimiva testi. Joku on ottanut riskin ja luottanut siihen, että testistä puhuminen on ollut pelkkää hämäystä.

Maanantai 19. helmikuuta

Eihän Wadan pääsihteerin **Harri Syväsalmen** pitänyt joutua Lahdessa hoitamaan dopingasioita. Oikeastaan hän tuli Vierumäen urheiluopistolle valmistelemaan Maailman antidopinjärjestön henkilöstöpäiviä.

Lahden MM-hiihdot ovat Syväsalmelle hyvä syy tuoda ulkomaiset työtoverit katsomaan pääsihteerin kaunista kotimaata. Väkeä tulee Australiasta saakka, ja heille Syväsalmi on suunnitellut pohjoisen elämyksiä: savusaunaa, avantouintia ja sen sellaista.

Mutta sitten tuli Isometsän dopingkäry ja tiedotustilaisuus, eikä Syväsalmi malttanut pitää suutaan kiinni.

Kun televisiolamput sammuivat Lahden Messuhallissa, Syväsalmi nousi yleisön joukossa seisomaan ja sanoi: ”Ihan täyttä potaskaa. Jos minä olisin joukkueen johtaja, testauttaisin koko porukan.”

Illalla Suomen joukkueen johtaja **Raimo Hyytiä** soittikin ja ehdotti tapaamista maanantaiaamuksi. Syväsalmi arveli, että siinä tapaamisessa myös Wadan dopingtestauksen johtajan **Rune Anderssenin** on hyvä olla paikalla. Norjalainen lensi Suomeen saman tien.

Ja nyt, maanantai-aamuna, on koolla neljä vakavaa miestä. Tapaaminen on sovittu stadionille, hiihtoliiton saunamajalle. Syväsalmen, Hyytiän ja Anderssenin lisäksi paikalla on maastohiihdon lajipäällikkö **Antti Leppävuori**.

Hyytiä kertoo kakistelematta asiansa. Hän haluaa, että Wada testaa koko Suomen joukkueen, mäkimiehiä myöten.

Wadan pääsihteeri Harri Syväsalmi.

Syväsalmi kannattaa ehdotusta, vaikka koko joukkueen testaaminen on poikkeuksellisesta. Se edellyttää, että Wada ja Kansainvälinen hiihtoliitto sopivat yhdessä, että testit tulkitaan kilpailukauden ulkopuolisiksi testeiksi.

Leppävuori ei puhu tilaisuudessa paljoa. Hän kuitenkin ehdottaa, että Suomen joukkue testattaisiin vasta lauantaina. Silloin se häiritsisi vähiten kisaohjelmaa.

Tapaamisen jälkeen Syväsalmi pyytää Anderssenin kahdenkeskiseen palaveriin. Huomasitko muuten, että Leppävuori ehdotti lauantaita testipäiväksi, Syväsalmi kysyy. Ja kyllähän Anderssen huomasi.

Syväsalmi ilmoittaa, että suomalaisena hän jäävää itsensä ja antaa Anderssenille täydet valtuudet järjestää testit.

Kun Syväsalmi poistuu stadionilta, hänellä on kuitenkin sellainen olo, ettei Wadan testejä taideta tehdä vasta lauantaina.

Torstai 22. helmikuuta

Magnus Ingesson herää varhain torstaiaamuna huolestuneena. Jalat tuntuvat väsyneiltä, ja tänään on MM-kisojen tärkein päivä. Hän hiihtää Ruotsin viestijoukkueessa kolmannen osuuden. Joukkueen tavoitteena on kultamitali.

Hän syö kaksi voileipäaamiaista, sillä startti on vasta yhdeltä. Aamiaisten välissä ehtii käydä kävelyllä, kuunnella musiikkia ja jutella muiden viestinviejien, **Urban Lindgrenin**, **Mathias Fredrikssonin** ja **Per Elofssonin**, kanssa. Pojat vaikuttavat itsevarmoilta. Nyt hoidetaan homma kotiin. Edellisestä viestimitalista arvokisoissa on kulunut jo kymmenen vuotta.

Mutta puhe tahtoo lipsua Lahden kuumimpaan aiheeseen. Kisakylässä ei viime päivinä ole puhuttu mistään muusta kuin Jari Isometsän dopingkärystä. Ingesson on lukenut ruotsalaislehtien nettisivuja ja kuunnellut joukkueenjohtajien arvailuja siitä, ketkä kaikki suomalaisista ovat käyttäneet samoja aineita.

30-vuotias Ingesson tuntee Isometsän, joka on käynyt useasti harjoittelemassa ja kilpailemassa lähellä Ingessonin kotikaupunkia Piitimeä Pohjois-Ruotsissa. Hän yrittää sulkea mielestään pettymyksensä Isometsään ja epäilyksensä toisen suomalaisen, Mika Myllylän, omituisista sairastumisista ja parantumisista. Muita käryjä ei ole tullut, joten ehkäpä Isometsä todella toimi yksin.

Vähän ennen puolta päivää Ruotsin joukkue kuljetetaan tilausbussilla hiihtostadionille. Pakkanen on kiristynyt, eikä se miellytä Magnus Ingessonia lainkaan. Hän jättää yleensä liian kylmällä kisat väliin, ja nyt mittari näyttää jo 15 pakkasastetta.

Urban Lindgren ja Mathias Fredriksson hoitavat kaksi ensimmäistä viestiosuutta hienosti. Ingesson pääsee matkaan kärjessä yhdessä Suomen ja Norjan hiihtäjien kanssa. Jo ennen kuin hän ehtii hiihtostadionilta metsään, **Sami Repo** ja **Thomas Alsgaard** ovat karanneet. Myös Venäjän ja Saksan hiihtäjät vilahtavat ohi. Ingesson haluaisi vajota maan alle, mutta on pakko jatkaa. Elofsson odottaa vaihtopaikalla.

Hiihtonsa jälkeen Ingesson painelee suksihuoltokoppiin lämmittelemään paleltuneita sormiaan. Peli on pelattu, hän ajattelee. Eroa kärkeen tuli melkein puolitoista minuuttia. Niinpä hän yllättyykin kuullessaan, että Elofsson kiri ankkuriosuudella kolmanneksi.

Se ei lohduta. Ingesson tuntee pettäneensä joukkueen. Kukaan ei kuitenkaan sano hänelle pahasti, ja toiset tuntuvat jopa iloitsevan pronssimitalista.

Suomi voitti, Myllylä oli näemmä tervehtynyt.

Illalla Lahden torilla pidetään sekä miesten viestin että naisten sprinttihiihdon palkintojenjako. Sprintin voitti Suomen **Pirjo Manninen**.

Myrtynyt Magnus Ingesson nousee pronssikorokkeelle ja hämmästyy nähdessään edessään valtavan, riemuitsevan ihmismeren. Suomalaiset pokkaavat tänä iltana kaikki kultamitalit ja saavat kotiyleisöltään uskomattomat suosionosoitukset. Kun Maamme-laulu soi torilla miesten viestikullan kunniaksi, Harri Kirvesniemi laulaa mukana niin kovaa ja mahtipontisesti, että se kuuluu kauas katsomoon.

Samaan aikaan kisakylässä Wadan väki jatkaa kello 16 alkanutta Suomen joukkueen testaamista. 28 urheilijaa antaa illan aikana virtsanäytteen. Viimeinen poistuu testistä kello 23.07.

Sunnuntai 25. helmikuuta

Toimittaja **Riku Rantala** herää iltapäivällä krapulassa. Kotimatkaa hän ei muista, mutta sen hän muistaa, että Helsingin Sanomien urheilutoimitukseen oli tullut hämärä uutisvinkki.

ADT:n valvontaryhmän puheenjohtaja Timo Seppälä tiedotustilaisuudessa 28. helmikuuta.

Puhelussa oli väitetty, että Ala-Tikkurilan Shelliltä olisi löytynyt Hiihtoliiton lääkärilaukku, jossa oli dopingaineita ja että laukku olisi toimitettu poliisin löytötavaratoimistoon. Soittaja ei ollut halunnut kertoa itsestään mitään.

Urheilutoimituksessa vinkkiä oli arveltu pilaksi tai hullun tekoseksi – sellaisia puheluita toimituksiin tulee päivittäin.

Puheluun vastannut Helsingin Sanomien urheilutoimittaja **Markku Lahti** oli kuitenkin aavistellut jotain muuta ja välittänyt vinkin Rantalalle, koska tämä on rikostoimittaja. Lahti oli onnistunut ottamaan lyhyen puhelun aikana talteen syväkurkun numeron, joka näkyi toimituksen lankapuhelimen näytössä. Siitä ei tosin ollut paljon iloa. Rantala tunnisti numeron prepaid-liittymäksi, jonka omistajaa ei voisi jäljittää.

Asia on ilman muuta tsekattava, Rantala ajatteli. Ylityöliksat ainakin saisi, vaikka mitään muuta ei käteen jäisikään.

Lauantaina syväkurkun puhelin oli ollut suljettu. Rantala oli yrittänyt soittaa siihen pitkin päivää ja iltaa. Viikonloppuna vihjettä ei voinut tarkistaa löytötavaratoimistostakaan. Ovatkohan löytötavaroita koskevat tiedot ylipäänsä julkisia.

Rantala keksii lähettää syväkurkun numeroon tekstiviestin, jonka välitystiedoista hän näkee, jos puhelin avataan ja se saa yhteyden verkkoon.

Seuraavaksi Rantala soittaa Ala-Tikkurilan Shellille. Hän väittää hukanneensa laukun pari viikkoa sitten ja saa varmistuksen, että ainakin joku laukku Shellille on jäänyt. Ehkä jutussa on jotain perää.

Rantala käy suihkussa ja tilaa taksin.

Ala-Tikkurilan Shellillä hän esittäytyy toimittajaksi ja kyselee lisää laukusta. Mille asemalle se on viety? Onko laukkuun katsottu? Onko joku Hiihtoliitosta kysellyt laukun perään?

VIESTI VÄLITETTY. SYVÄKURKKU ON TAAS VERKOSSA.

Työntekijät eivät kerro laukusta mitään. Ohjeet ovat kuulemma sellaiset, että vain pomo saa puhua toimittajille. Huoltoaseman johtaja taas on viikonlopun vietossa, eivätkä työntekijät anna hänen puhelinnumeroaan Rantalalle.

Rantala juo Shellillä aamukahvia, kun hänen kännykkänsä piippaa. Viesti välitetty, näyttö kertoo. Syväkurkku on taas verkossa. Rantala soittaa heti. Puheluun vastataan.

Rantala esittelee itsensä ja ehdottaa tapaamista. Syväkurkku vastaa, ettei se ole mahdollista.

Rantala yrittää puhua lähdesuojasta, mutta ääni pysyi tiukkana. Seuraavaksi Rantala yrittää anella lisätietoja. Juttua ei voi julkaista ilman näyttöä.

Ääni puhelimessa kertoo, että laukku vietiin Malmin poliisiasemalle, josta Kyrö nouti sen. Ja laukussa oli tavaraa, joka paljastaa valmennusportaan ja lääkärien tienneen kiellettyjen aineiden käytöstä.

”Miten voin todistaa sen?” Rantala kysyy.

”Noilla sun on pärjättävä. Tämä puhelu päättyy nyt, etkä kuule minusta enää koskaan mitään.”

↳

Sponsoreiden mainokset peitettiin ennen toista tiedotustilaisuutta 25. helmikuuta.

Poliisi kuvasi Hiihtoliiton lääkärilaukun (yllä). Kari-Pekka Kyrö vei laukun kulttuuriministeri Suvi Lindénille 28. helmikuuta (oik.).

Rantala tietää, että hän on lähellä kovaa uutista. Pitää vain saada kaivetuksi näyttö, ja tehdä se ensimmäisenä. Syväkurkku on saattanut vuotaa vinkkinsä muihinkin lehtiin, ja jutussa on oltava äärimmäisen tarkkana. Hän muistaa hyvin STT:n dopingjutun jättikorvaukset.

Rantala soittaa väliraportin urheilutoimitukseen: kovaan uutiseen voidaan varautua, mutta pessimisti ei pety.

Rantala ajaa taksilla vanhempiensa luo Puistolaan. Hänen isällään on tuttu poliisi, joka sattuu olemaan työvuorossa ja suostuu auttamaan. Rantala hurauttaa erällä pääkaupunkiseudun poliisiasemalle, josta hän saa lyhyen rekisteriprintin. Tapahtumaseloste ei vahvista muuta kuin sen, minkä Rantala jo tietää: musta laukku löydetty Ala-Tikkurilan Shelliltä ja toimitettu Malmin poliisiasemalle.

Paperista kuitenkin löytyy sen poliisimiehen nimi ja numero, joka kirjasi löytötavaratapahtuman. Rantala soittaa numeroon. Oikea poliisi sattuu olemaan sunnuntaivuorossa Malmilla, ja hänellä on työaikaakin jäljellä vielä puoli tuntia. Poliisi kertoo, että löytötavaroihin liittyvät tiedot ovat julkisia: tervetuloa noutamaan asiaan liittyvät paperit.

Kello lähenee jo iltakahdeksaa, ja nyt on kiire. Rantala ajaa taksilla Malmin poliisiasemalle. Matkalla hän soittaa toimituksseen ja sanoo: "Stop the press!" Hän on jo varma, että maanantain etusivu menee uusiksi.

Malmilla Rantala saa ystävälliseltä poliisimieheltä luettelon säiliöön tuodun laukun sisällöstä. Listassa on kymmeniä lääkeaineita. Hemohesiä ei näy, Rantala sadattelee. Hän saa kuitenkin valokuvia verisistä neuloista ja tiputuspusseista.

Lisäksi Rantala saa kopion paperista, johon päävalmentaja Kari-Pekka Kyrö on kuitannut vastaanottaneensa löydetyn laukun. Rantala tajuaa, että se on tärkeä paperi. Televisioesiintymisistä hänelle on syntynyt vaikutelma, että Kyrö on kova luu eikä tule myöntämään yhtään mitään, jos näyttöä ei ole.

Rantala hypää taksiin ja soittaa matkalta urheilutoimitukseen, jonne on värvätty lisävoimia. Hän luettelee laukun lääkeaineita nimi kerrallaan puhelimeen. Toimituksessa verrataan nimiä ADT:n kiellettyjen aineiden listaan. Jossain vaiheessa kuuluu taustalta: "Bingo!" Haes-Steril on samaa ainetta kuin Hemohes. Ja sitä oli löytynyt Hiihtoliiton laukusta.

Kun Rantala saapuu toimitukseen, on jo valtava kiire, sillä lehden ensimmäinen painos menisi pian painoon. Tunnelma on sähköinen. Päätoimittaja **Janne Virkkunenkin** on saapunut vapaapäivältään seuraamaan tilannetta.

BINGO! SE ON SAMAA AINETTA KUIN HEMOHES.

Rantala kirjoittaa nopeasti otsikon ja uutisen alun. Kommentteja soitellaan. Hiihtoliiton puheenjohtaja **Paavo M. Petäjä** kiroilee puhelimeen hartaasti. Päävalmentaja Kari-Pekka Kyrö kiistää kaiken, hyvin taitavasti.

Esimiehet käyvät vielä jutun läpi. Kaikki toteavat, että lehti on varmalla pohjalla.

Etusivu menee uusiksi, ja melkein koko toimitus ravintola Manalaan. Jatkojen jatkoilla Rantala saa käsikirjoittaja **Atte Järviseltä** lahjaksi Karpaasi-sinappia.

Maanantai 26.helmikuuta

On aamupäivä, ja pankkikonserni Meritan viestintäjohtaja **Lauri Peltola** astuu taksiin Aleksanterinkatu 36:n edessä. Hän pyytää kuljettajaa ajamaan Pohjolan pääkonttorille. Se sijaitsee Helsingin Niemenmäessä.

Merita on yksi Suomen Hiihtoliiton pääsponsoreista. Tästä tulee vielä kiireinen päivä, Peltola tietää. Mutta olo on jotenkin surullinen, epäuskoinen.

Aamu alkoi uutispommilla. Hiihtoliiton laukusta löytyi verenohentajaa, Helsingin Sanomien otsikko kertoi.

Ei voi olla totta! Tämäkin vielä!

Enää kukaan ei voi uskoa virallisia selityksiä siitä, että kyse olisi vain yksittäisten urheilijoiden hairahduksista.

Edellisenä päivänä Peltola oli ollut Lahdessa kestitsemässä vieraita, kun tieto toisesta kärystä tuli. Hiihtoliiton pääsponsorit Pohjola, Merita, Veikkaus, Sonera ja L-Fashion Group järjestivät pikakokouksen ja julkaisivat yhteisen tiedotteen.

"Suomen Hiihtoliiton yhteistyökumppaneina katsomme, että Hiihtoliitto on yksiselitteisesti vastuussa näistä MM-hiihdoissa esiin tulleista dopingtapauksista", siinä sanottiin.

Ja nyt on vielä tämä lääkärinlaukku.

Peltola on viestinnän ammattilainen, ja hänen näkökulmastaan Hiihtoliitto on hoitanut kriisiviestinnän juuri niin kuin oppikirjoissa varoitetaan. Tietoa on tullut tipoittain, on kierrelty ja kaarreltu.

Vielä viime viikolla kaikki oli hyvin. Junat kuljettivat vieraita Helsingistä suoraan Salpausselälle, vip-kylässä syötiin ja juotiin hyvin, ja kisatunnelma oli katossa. Hiihtoliitto oli kivenkovaan vakuuttanut sponsoreille, että Isometsän käry oli yksittäistapaus, ja sponsorit nielivät selityksen. Kaiken kruunasi miesten viestikulta.

Meritalle Lahden kisoilla oli erityinen merkitys. Muutamaa kuukautta aiemmin ruotsalais-suomalainen pankkikonserni oli ilmoittanut muuttavansa nimensä Nordeaksi, ja Lahdessa oli mainio tilaisuus tuoda julki uutta nimeä ja liikemerkkiä. Uusi sininen liikemerkki sopi mainiosti suomalaishiihtäjien sinivalkoiseen ilmeeseen.

Mutta nyt on tullut julkisuutta, jota pankki ei todellakaan olisi kaivannut.

Taksi saapuu perille. Peltola menee sisään, ja hänet ohjataan hissiin.

Yläkerran neuvotteluhuone on suuri ja valoisa, mutta tunnelma synkkä.

Sponsorien kokouksen on kutsunut koolle Pohjolan johtaja **Jorma Varis**. Hän on kuin maansa myynyt. Usean viikon mittava työ on nyt valunut hukkaan. Hiihtoliiton lisäksi Pohjolalla on myös erillinen sponsorisopimus Mika Myllylän kanssa. Tähän asti se tuonut menestystä ja hyvää imagoa yhtiölle. Mutta eilen Myllylä yllättäen jätti hiihtämättä viidenkympin kisan, ja on nyt kadonnut jonnekin.

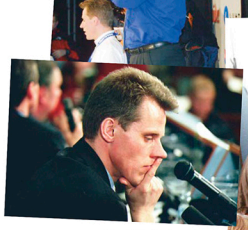

Viimeinen dopingaiheinen tiedotustilaisuus järjestettiin Hotelli Haagassa 28. helmikuuta.

Viimeisenä saapuu Veikkauksen toimitusjohtaja **Matti Ahde**. Kokous alkaa.

Peltolalle käy pian selväksi, että tukijoiden mitta on täyttynyt. Hän tajuaa, että Pohjola ja Veikkaus aikovat sanoa sopimuksensa irti. Hiihtoliitto on menettämässä tärkeimmät tukijansa.

Mutta ei tämän keissin kanssa enää voi elää, niin on Peltola päätellyt.

Kokous sujuu nopeasti. Päätetään, että yhteisiä tiedotteita ei enää anneta. Jokainen tekee omat päätöksensä ja tiedottaa niistä itsenäisesti.

Peltola tilaa taksin, Matti Ahteen poimii autonkuljettaja.

Jo saman iltapäivän aikana Peltola esittelee asian pankin johtoryhmässä. Myös Veikkaus ja Pohjola tiedottavat asiasta iltapäivällä. Hiihtoliitto on menettänyt miljoonien markkojen tuet.

Keskiviikko 28. helmikuuta

Hiihtoliiton tiedotustilaisuuden alkuun on vielä pari tuntia, mutta **Edo Kelter** on jo tutustumassa tulevaan työtilaansa. Hotelli Haagan isossa kabinetissa kaikki näyttää olevan kunnossa. Istumajärjestys on selvä, ja mikrofonit tuntuvat pelaavan.

Kun Kelter hälytettiin viime sunnuntaina kääntäjäksi Hiihtoliiton edelliseen tiedotustilaisuuteen, valmistautumisaikaa oli vain tunti. Se tilaisuus pidettiin Lahdessa, ja sen aihe oli kisojen toinen suomalaiskäry. Kiinni jääneen urheilijan nimeä Kelter ei päässyt lausumaan, sillä sitä ei tilaisuudessa kerrottu. Mutta nyt, kolme päivää myöhemmin, on jo kaikkien tiedossa, että kyseessä oli Janne Immonen. Ja tänään on lisää paljastuksia luvassa.

Ilmeisesti sunnuntain työnäyte oli riittävä, sillä Hiihtoliitto tarjosi seuraavaa keikkaa heti maanantaina, Kelter miettii.

Hän ehtii mainiosti nauttia Hotelli Haagan ravintolassa lounaaksi meren antimia, Hiihtoliiton laskuun. Sitten ohjelmassa on vain odottelua.

Kelter ehtii istuskella hetken hotellin aulassa ennen kuin hänet ohjataan pieneen kabinettiin. Pian sinne saapuvat Hiihtoliiton miehet.

Tunnelma on yllättävänkin rento. Paavo M. Petäjä vitsailee. Hiihtoliiton toimitusjohtaja **Esa Klinga** on hiljaisempi, samoin Antti Leppävuori. Kari-Pekka Kyrö on ilmeetön. Kelter ajattelee, että tuon miehen

Edo Kelter tulkkasi Hiihtoliitolle kahdesti.

kanssa ei huvittaisi istua pokeripöytään.

Kelter seuraa tilannetta hiljaisena sivusta, huulenheitto ei kuulu työrooliin. Petäjälle hän ei tosin malta olla letkauttamatta: "Jos sinä rupeat puhumaan englantia, minä lähden kävelemään saman tien."

Poliisivartio saapuu paikalle saattamaan

"TUSKINPA NE TULKKIA AMPUU", EDO KELTER SANOO POLIISILLE.

seuraueen tiedotustilaisuuteen. Hiihtoliittoon on tullut niin monta tappouhkausta, että riskejä ei haluta ottaa.

"Tuskinpa ne tulkkia ampuu", Kelter sanoo poliisille, joka on tiukkana: "Ei ne paljon kysele, oletko Hiihtoliitossa töissä."

Poliisit ohjaavat herraseuruen kellarin kautta hotellin suureen auditoriioon. Viisi miestä istuu pöydän taakse. Kelterin paikka on reunimmaisena oikealla.

Petäjällä pitää avauspuheen. Se on ainoa, minkä Kelter on saanut paperilla, viisi minuuttia ennen tilaisuuden alkua.

Petäjä kertoo, että kahden mies- ja kahden naishiihtäjän näytteistä on löytynyt ongelmia Wadan dopingtestissä. Nimen julkaisemiseen on saatu lupa vain kahdelta hiihtäjältä. He ovat Harri Kirvesniemi ja Milla Jauho.

Vakavan ja murheellisen oloinen Petäjä esittää puheenvuoronsa lopuksi anteeksipyynnön: "- - pyydämme anteeksi suomalaiselle urheilulle ja suomalaiselle hiihtokansalle aiheuttamaamme katastrofaalimaisen suurta häpeää."

Kelter kääntää: "- - ask for forgiveness from the Finnish sporting people and the Finnish skiing people for the catastrophal shame that has been brought upon them."

Tiedotustilaisuus on kääntäjän painajainen. Sekava, meluisa, välillä jopa kaoottinen. Ja aihe on tietysti ikävä. Vaikka Kelter on innokas penkkiurheilija, hän keskittyy vain työhönsä ja työntää tunteet taka-alalle. Äänessä ei saa olla vähäisintäkään väritystä. Nyt täytyy olla kuin käännöskone.

Kun tilaisuus päättyy, Kelter huomaa olevansa hiestä märkä. Hän nousee autoonsa ja ajaa suoraan kotiin Lahteen.

Kotona vaimo keittää vahvat kahvit. Koko perhe kokoontuu television ääreen katsomaan tiedotustilaisuutta videonauhalta. Nyt Kelter näkee ensimmäisen kerran, kuinka kaikki sujui.

Hän ei voi olla ihailemattа Paavo M. Petäjän näyttelijäntaitoja. Kuinka synkältä mies näyttääkään ruudussa, vaikka takahuoneessa ilmeet olivat aivan erilaiset.

Omaan suoritukseensakin Kelter on tyytyväinen.

Hän on entistä vakuuttuneempi siitä, ettei ota näistä kahdesta käännöskeikoista palkkaa. Häntä säälittää niin paljon Lahden MM-hiihtojen eteen urakoineet vapaaehtoiset, joiden työt tuntuu valuvan hukkaan dopingskandaalin vuoksi.

Minä en tällä rahasta, Kelter päättää.

Päivä on ollut uuvuttava, ja Kelter menee aikaisin nukkumaan. Ennen sitä tiedotusvälineet tietävät jo kertoa kahden muunkin testissä kiinni jääneen hiihtäjän nimet. Ne ovat Virpi Kuitunen ja Mika Myllylä. ■